

Adriana TEODORESCU

Ceardașul păpușilor la Kecskémet

Luna mai a anului de grație 2010 a vărsat peste partea noastră de Europă nu numai ploii interminabile, ci și un potop de întâmplări minunate. Una dintre acestea este Festivalul Teatrului de păpuși din Kecskémet, organizat de Teatrul de Păpuși Ciróka și care se desfășoară la fiecare doi ani. Timp de cinci zile, toată suflarea păpușărească a Ungariei se adună la Kecskémet pentru „actualizarea stării de fapt”: instituții publice, trupe particulare, companii mai vechi sau mai noi, artiști independenți, invitați din străinătate. Această întâlnire profesională are drept scop dezvoltarea și promovarea acestui gen teatral, în totală cunoștință de cauză asupra importanței și farmecului de poveste al teatrului de păpuși! Cu seriozitate, dar și cu mult umor, în fiecare zi sunt dezbateri foarte aplicate în jurul spectacolelor prezentate. Board-ul care conduce „ostilitățile” are în componență personalități reprezentative nu numai ale teatrului maghiar. Astfel, regizorul polonez Marek Waszkiel, director al Teatrului de Păpuși din Białystok, și scenograful ceh Tomáš Žižka analizează spectacolele umăr la umăr cu criticul *Perényi Balázs*, regizorul *Tóth Miklós* și scriitorul *István Vörös*, încercând să deslușească împreună cu protagoniștii care e drumul de parcurs, cel puțin până la următoarea întâlnire de peste doi ani. Discuțiile contradictorii, argumentele și contraargumentele – toate au un numitor comun: dorința tuturor de a fi cât mai buni, de a evolua profesional și de a contribui, fiecare după posibilități, la revigorarea teatrului de păpuși.

Într-o scurtă discuție purtată cu Kiszely Ágnes, directorul Teatrului de Păpuși Ciróka și amfitrion al Festivalului, am aflat că „după 20 de ani de existență, Festivalul de la Kecskémet a devenit unul dintre cele mai prestigioase evenimente teatrale din țară. Pentru teatrele private și a celor cu finanțare publică este deopotrivă important, deoarece este singurul festival la care sunt prezenți toți profesioniștii maghiari, dar și specialiști din țară și străinătate. Această întâlnire oferă o imagine despre starea teatrului de păpuși maghiar, despre părțile bune și rele ale acestuia, fiecare trupă putând să-și evalueze poziția și dobândind experiențe valoroase. Producțiile nu sunt selecționate anterior, fiecare trupă decide singură ce anume din munca ultimilor doi ani va prezenta, ce este cel mai reprezentativ pentru această perioadă. Oferta a fost și de data asta foarte variată. Pe lângă caracterul profesional, întâlnirea funcționează și ca bursă pentru directorii de festival din Ungaria și din străinătate. Potrivit intenției organizatorilor, festivalul este menit să contribuie an de an la ridicarea nivelului mișcării teatrului de păpuși și marionete din Ungaria.”

Prietenosi, calzi și sugubeți, păpușarii unguri sunt serioși până la patetism pe scenă, convingși (ca și noi!) de misiunea lor. Fie că joacă în spectacole educative pentru copii de 2–3 ani, în parabole filosofice, dramatizări pretentioase sau în spectacole licențioase – toate cu păpuși sau marionete – artiștii își dezvăluie cu generozitate talentul și pasiunea, ingeniozitatea și respectul pentru această formă de teatru.

Nefiind un festival cu caracter competitiv, ci o „întâlnire de lucru” (dar cu un marketing impecabil), spectacolele reprezintă munca de laborator, „mostre” de

KISZELY Ágnes

Deschiderea Festivalului

experiment (în sensul combinării diverselor stiluri de lucru sau mijloace de expresie), de căutare. Îmbinând îndrăzneț teatrul tradițional cu cele mai moderne abordări stilistice, artiștii (ne) descoperă unul dintre principiile fundamentale ale frumuseții teatrului de păpuși: stilizarea până la simplitate. Cu toate tentativele (inevitabile) de a complica uneori inutil un text, un cadru scenografic sau o abordare regizorală cu speranța de a (re)inventa roata, „păcătoșii” nu sunt puși la zid (cum am fi noi tentați s-o facem uneori), ci sunt respectați pentru opinii cu care, de altfel, ceilalți nu sunt de acord. Experiența și talentul fiecărui păpușar prezent – fie el actor, regizor, scenograf, dramaturg – adaugă farmec și importanță acestei întâlniri. De-a lungul timpului și în cadrul confruntărilor cu publicul sau cu festivalurile tendințele de azi își verifică valabilitatea și valoarea.

Într-un cadru arhitectural urban deosebit, pașii ne poarta grăbiți printre stropii de ploaie spre sălile de spectacol unde au loc reprezentațiile. Din prima zi a Festivalului, care a debutat cu o veselă și zgomotoasă paradă cu picioroange, măști și participarea obligatorie a invitaților și până în ultima zi, „stolul” de artiști a creat unul dintre cele mai emoționante momente ale unei bresle: bucuria și necesitatea revederii și împărtășirii emoției creatoare. De aceea sunt (și) trupe organizate în jurul unui nucleu de familie și funcționează (foarte bine chiar!) la fel ca orice companie, cu criterii profesionale și estetice. De exemplu, unul dintre cei mai talentați și apreciați păpușari, Janos Palyi, a venit însoțit (și la spectacole) nu numai de soție, ci și de fiul său în vârstă de trei luni! Pentru că păpușarii maghiari sunt o mare, frumoasă și talentată familie.